

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen vuoden 2012 toimintakertomus

Yhdistyksen tarkoitus

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen tarkoituksena on edistää Suomen sekä mahdollisuuden mukaan muiden kansojen ja alueiden muinaisuutta valaisevaa muinaistieteellistä, kansatieteellistä, taidehistoriallista ja kulttuurihistoriallista tutkimusta, levittää tietoa sekä herättää ja pitää vireillä kansan kiinnostusta kulttuuriperintöönsä. Tätä toimintaa yhdistys harjoitti jo 142 vuoden kartuttamalla kokemuksella. Yhdistys on Tieteellisten seurain valtuuskunnan jäsenseura.

Kokoukset ja yleinen toiminta

Yhdistys piti vakiintuneeseen tapaan seitsemän jäsenkokousta, joista neljä oli kevätkaudella ja kolme syyskaudella. Kokoukset pidettiin Suomen kansallismuseon Tietokeskuksessa aina kuukauden ensimmäisenä keskiviikkona. Kokousten yhteydessä jäsenille esiteltiin valikoidusti julkaisuvaihdon kautta saatua uutta kirjallisuutta.

Helmikuun kokouksessa 1.2.2012 museolehtori Hanna Forssell kertoi Kansallismuseon yleisö- ja opetustoiminnan historiasta. Kansallismuseossa alettiin kehittää elävöittämis-toimintaa yleisen suuntauksen mukaisesti 1960-luvulla. Yleisötoiminnan muodot ovat monipuolistuneet, ja nykyisin museo esimerkiksi toteuttaa osan näyttelysuunnittelusta yhteisöprojekteina. Lisäksi Kansallismuseon tutkija Ismo Malinen kertoi museon perusnäyttelyn 1900-lukuun keskittyvän lisäosan suunnitelmista. Uusi näyttely avataan keväällä 2012. Kokouksessa oli läsnä 36 henkeä.

Maaliskuun kokouksessa 7.3.2012 FT Hannu Takala esitelmöi aiheesta ”Karjalan museot talvisodassa - mitä museoista ja kokoelmista on jäljellä”. Esitelmä käsitteli luovutetun Karjalan alueella olleita Sortavalan, Käkisalmen

ja Viipurin museoita. Takala oli selvittänyt, millaiset kokoelmat museoissa oli ennen toista maailmansotaa, mitä niille tapahtui sodan aikana ja mitä kokoelmista on mahdollisesti jäljellä. Kokouksessa oli läsnä 29 henkeä.

Huhtikuun kokouksessa 4.4.2012 FT Katariina Husso esitelmöi otsikolla ”Museotyö Suomen ortodoksisessa kirkossa”. Esitelmöitsijän mukaan otsikko sisälsi kuitenkin paradoksin, sillä esimerkiksi Valamon muinaismuistokokoelmat on perustettu jo ennen Suomen ortodoksisia kirkkoja. Kokouksessa heräsi keskustelua siitä, miten pyhät esineet sopivat museoon, joka on profaani tila, ja ovatko esineiden liturginen arvo ja museaalinen arvo ristiriidassa keskenään. Kokous pidettiin poikkeuksellisesti Kansallismuseon auditoriossa. Kokouksessa oli läsnä 23 henkeä.

Toukokuun kokouksessa 7.5.2012 puheenjohtaja Mika Lavento esitelmöi aiheesta ”Esihistoriasta arkeologiaksi – näkökulmia suomalaisen muinaistieteen tutkimukseen”. Kokouksessa oli läsnä 29 henkeä.

Lokakuun kokouksessa 3.10.2012 FT Paula Hohti esitelmöi otsikolla ”Miten työläiset pukeutuivat? Muoti, puvut ja identiteetti 1500-luvun Italiassa”. Hohti on tutkinut työläisten muodin muutoksia maalausten perusteella ja todennut, että siinä on nähtävissä samoja innovaatioita kuin eliitin pukeutumisessa. Työläiset eivät kuitenkaan pelkäätkään matkineet eliitin pukeutumista, vaan he loivat aktiivisesti omaa pukeutumismuotiaan oman sosiaaliluokkansa rajojen puitteissa. Kokouksessa oli läsnä 30 henkeä.

Marraskuun kokouksessa 7.11.2012 FT Arja Turunen esitelmöi aiheesta ”Housujen tulo naisten pukeutumiseen”. Esitelmöitsijä oli käsitellyt aihetta väitöskirjassaan naistenlehtiaineiston pohjalta, mutta on nyt laajentanut tutkimustaan myös muistitietoaineistoon. Euroopassa ristiinpukeutuminen on kielletty lainsäädännöllä jo 1500-luvulla, ja naisten pukeutumista housuihin on pidetty Suomessakin teologian ja moraalien vastaisena. 1900-luvun alussa housujen käyttö oli kuitenkin perusteltua esimerkiksi urheiluharrastuksissa. Turusen muistitietoaineistossa vastaajilla oli hyvin erilaisia kokemuksia housujen käytöstä. Kokouksessa oli läsnä 65 henkeä.

Joulukuun kokouksessa FM Krista Vajanto esitelmöi otsikolla ”Vaivalla valmistettu, taidolla tehty – rautakauden tekstiilien arvoa kokeellisesti”. Vajanto oli pohtinut kokeellisen arkeologian kautta rautakautisten tekstiilien erilaisia arvoja, ja hänen mukaansa raaka-aineiden ja työmäärän tuoman taloudellisen arvon lisäksi tekstiileillä voi olla informatiivista, rituaalista, sosiaalista ja vaikeasti tunnistettavaa henkilökohtaista arvoa. Kokouksessa oli läsnä 35 henkeä.

Johtokunta kokoontui vuoden aikana 8 kertaa. Pykälää johtokunnan kokousten pöytäkirjoihin kertyi yhteensä 90.

Yhdistyksen työjäsenten neuvottelukunnan sääntömääräinen kokous pidettiin 7.5.2012 klo 17 Suomen kansallismuseossa. Paikalla oli 10 henkeä.

Kokouksessa puheenjohtaja Mika Lavento kertoi perustettavan Suomen Muinaismuistosäätiön tilanteesta ja Helena Edgren kertoi Museoviraston uuden kiinteistöstrategian luomisesta. Pohdittiin, miten Suomen Muinaismuistoyhdistyksen tulisi reagoida, jos Museovirasto päättää luovuttaa Urajärven kartanon Senaatti-kiinteistöjen haltuun. Lisäksi yhdistyksen sihteeri Inkeri Hakamies esitteli yhdistyksen uusittuja www-sivuja. Kokouksessa ehdotettiin viittä uutta työjäsentä: FT Juhani Kostet, FT Pirjo Korkiakangas, FT Helena Ruotsala, FT Kari Uotila sekä FT Kari Kotkavaara. Kaikki ehdotukset päätettiin esitellä vuosikokoukselle.

Julkaisutoiminta

Vuoden 2012 aikana yhdistykseltä ilmestyivät seuraavat julkaisut:

Suomen Museo 2011. Toim. Outi Järvinen. Kirjoittajat: Visa Immonen, Pekka Kärki, Juhani U. E. Lehtonen, Jukka Luoto, Teemu Mökkönen, Hanna Pirinen, Henni Reijonen, Elina Räsänen, Pirkko Sihvo, Hannu Takala ja Marketta Tamminen. Vammalan Kirjapaino Oy. 142 sivua.

SMYA 120. Katja Fjält: Wall paintings, workshops, and visual production in the medieval diocese of Turku from 1430 to 1540. Toim. Tuukka Talvio. Erweko Oy. 229 sivua.

Lisäksi yhdistyksen julkaisema Iskos-sarja lisättiin verkkoon ja se löytyy Tieteellisten seurain valtuuskunnan tukemilta Open Journal Systems -sivuilta (www.ojs.tsv.fi). Jatkossa Iskoksen julkaisut on tarkoitus avata verkossa luettavaksi aina vuoden viiveellä ensi-ilmestymisestään.

Kirjasto, kirjavarasto ja julkaisuvaihto

Yhdistyksellä oli 190 ulkomaista ja 80 kotimaista julkaisujen vaihtokumppania. Yhdistyksen kirjastokokoelmaan luettelointiin 202 monografianidettä ja jatkuvia julkaisusarjoja saatiin 383. Vaihtojen kautta saadut kirjat on sijoitettu Museoviraston kirjastoon.

Suomen Muinaismuistoyhdistyksen julkaisujen päämyyntikanava oli Tiedekirja. Julkaisuja koskevaa informaatiota löytyy myös yhdistyksen www-sivuilta. Yhdistys myi kirjojaan lisäksi erilaisissa tapahtumissa, kuten Kansatieteen päivillä Jyväskylässä 16.–17.3.2012, European Association of Archaeologists -konferenssin yhteydessä 29.8.–1.9.2012 sekä Suomen kansallismuseossa järjestetyillä Museokauppamessuilla 24.11.2012.

Yhdistyksellä on myytävälle julkaisuille pieni varastotila Kulosaarella. Loput kirjat sijaitsevat Urajärven kartanon kirjavarastossa.

Talous ja erityishankkeet

Yhdistyksen vakituinen kokoustoiminta ja jäsenkirjeet rahoitettiin jäsenmaksukertymällä. Jäsenmaksu vuosijäseniltä oli 15 euroa, ainaisjäseniltä 200 euroa ja lahjoittajajäseniltä 500 euroa.

Tieteellisten seurain valtuuskunta myönsi avustusta yhdistyksen julkaisu-toimintaan yhteensä 8 000 euroa, josta Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirjan osuus oli 5 000 euroa ja Suomen Museon 3 000 euroa.

Suomen Muinaismuistoyhdistys osallistui European Association of Archaeologists (EAA) -konferenssin järjestämiseen ja sai tätä varten Suomen Kulttuurirahastolta 10 000 euron avustuksen, Jenny ja Antti Wihurin rahastolta 8 000 euron avustuksen, Suomen Tiedeseuralta 6 000 euron avustuksen sekä Oskar Öflunds Stiftelseltä 6 000 euron avustuksen. Johtokunnan yhteyshenkilönä hankkeessa toimi puheenjohtaja Mika Lavento.

Suomen Muinaismuistoyhdistys on osallistunut Kulttuurimatkailun selvitys -hankkeeseen, jonka tuloksena vuonna 2012 ilmestyi Marianne Lehtimäen kirjoittama ”Eurooppalainen kulttuurimatkailun edistäminen ja Suomi”. Lisäksi yhdistys on ollut mukana Esinetutkimusverkosto Artefactan toiminnassa, missä yhdistyksen johtokunnan yhteyshenkilönä on ollut Tuukka Talvio. Muita yhdistyksen yhteistyöprojekteja ovat olleet ”Suomen kaupunkirakentamisen historia” -julkaisu sekä ”Suomalaiset linnoitukset” -julkaisu.

Suomen Muinaismuistoyhdistys uudisti www-sivunsa keväällä 2012. Sivujen visuaalisen ilmeen loi graafinen suunnittelija Mikael Nyholm ja teknisestä toteutuksesta vastasi FM Wesa Perttola.

Jäsenistö

Uusiksi vuosijäseniksi hyväksyttiin Katariina Husso, Juha Ruohonen, Marianne Lehtimäki, Jaakko Simola, Mikael Nyholm, Laura Rantalaiho, Ulla Lemmetti, Leena Paaskoski, Johanna Enqvist, Jonna Helin, Ville-Martti Rohiola, Veera Lupunen, Paavo Hohti, Sanna Särkelä, Satu Pyörälä ja Titti Pyörälä sekä ainaisjäseneksi Janne Harjula.

Yhdistykseen kuului vuoden lopussa 461 jäsentä.

Johtokunta ja toimihenkilöt

Johtokunta järjestäytyi Kansallismuseossa pidetyssä vuosikokouksessa 7.5.2012. Yhdistyksen puheenjohtajaksi kaudelle 2012–2013 valittiin professori Mika Lavento. Erovuorossa olivat dosentit Helena Edgren sekä Ildikó Lehtinen. Helena Edgrenin tilalle valittiin FT Elina Anttila ja Ildikó Lehtisen tilalle FM Hanna Forssell.

Johtokunnassa jatkoivat lisäksi professori Hanna Snellman, dosentti Tuukka Talvio, dosentti Renja Suominen-Kokkonen sekä dosentti Paula Purhonen.

Yhdistyksen toimihenkilöitä vuonna 2012 olivat sihteeri FM Inkeri Hakamies, varainhoitaja merkonomi Peter Walden, julkaisuvarastonhoitaja FM Mervi Suhonen, sekä kirjastonhoitaja FM Hannele Dahl.

Yhdistyksen tilintarkastajaksi valittiin vuosikokouksessa 7.5.2012 HTM-yhteisö APK-Auditing Oy, päävastuullisena HTM Aarto Hirvi. Tarvittaessa yhteisö valitsee keskuudestaan varatilintarkastajan.

**Suomen Muinaismuistoyhdistys
TUOSLASKELMA**

01.01.2012 - 31.12.2012

01.01.2011 - 31.12.2011

VARSINAINEN TOIMINTA

Julkaisutoiminta

Tuotot		9 259,95		11 663,27
Valtionavustus		8 000,00		13 500,00
Muut avustukset		5 334,69		5 804,84

Kulut:

Henkilöstökulut	521,20		1 521,20	
Painatuskulut	12 344,79		19 434,10	
Pakkaus- ja postituskulut	242,87		600,00	
Muut kulut	<u>6 731,69</u>	<u>-19 840,55</u>	<u>7 888,87</u>	<u>-29 444,17</u>

Julkaisutoiminnan kulujäämä 2 754,09 1 523,94

Digitointi-hanke

Tuotot 20 331,53 59 435,13

Kulut 6 486,68 45 474,86

Digitointi-hankkeen kulujäämä 13 844,85 13 960,27

EAA hanke

Tuotot 99 357,28 6 650,36

Kulut 99 357,28 6 650,36

EAA hankkeen kulujäämä 0,00 0,00

Artefacta hanke

Tuotot 10 509,17 22 157,57

Kulut 10 509,17 22 157,57

Artefacta hankkeen kulujäämä 0,00 0,00

Linna Atlas hanke

Tuotot 2 590,40 7 859,54

Kulut 1 482,44 7 859,54

Linna Atlas hankkeen kulujäämä 1 107,96 0,00

Kulttuurimatkailun selvitys

Tuotot 6 500,00 0,00

Kulut 5 821,15 0,00

Kulttuurimatkailun selvitys kulujäämä 678,85 0,00

Muu varsinainen toiminta

Kulut:

Henkilöstökulut	6604,01		4709,72	
Kokouskulut	669,39		1489,18	
Muut kulut	<u>8220,19</u>	<u>-15 493,59</u>	<u>9973,54</u>	<u>-16 172,44</u>

VARSINAISEN TOIMINNAN KULUJÄÄMÄ 2 892,16 -688,23

VARAINHANKINTA

Jäsenmaksut 5109,00 5095,00

Kulujäämä 8 001,16 4 406,77

SIIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Tuotot 4 096,22 4 299,35

Kulut -4 359,68 -263,46 -771,42 3 527,93

Tilikauden tulos 7 737,70 7 934,70

TASE-ERITTELYT 31.12.2012
Suomen Muinaismuistoyhdistys

Numero	Nimi	€	
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
1100R	Maa-alueet, Urajärvi RN:o 10:264		134,55
SJOITUKSET			
140016R	UPM-Kymmene 840 kpl	6 816,66	
140017R	Osakkeet Nordea FDR, 12026 kpl	28 555,47	
140019R	Osakkeet Alma media 8kpl	23,55	
140020R	Osakkeet Kansatieteellinen filmi, 10 kpl	0,00	
1420R	Jäsenosuudet/Metsäliitto, 1350 kpl	<u>5 633,32</u>	41 029,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
SAAMISET			
1740R	Jäsenmaksusaamiset		
	Eri henkilöt, v. 2011-2012 jäsenmaksuja	<u>1 260,00</u>	1 260,00
RAHAT JA PANKKISAAMISET			
1930R	Käteiskassa	568,10	
1950R	Nordea käyttötili	188 180,20	
1960R	Nordea kasvutili	47 960,60	236 708,90
Vastaavaa yhteensä			<u><u>279 132,45</u></u>